

dobra družba

izkoristimo potencial nevladnih organizacij

Stanje slabo, obljube krasne

Večina slovenskih strank meni, da so nevladne organizacije (NVO) zelo pomembne, da pa je to področje pri nas slabo razvito in da bi v Sloveniji morali izboljšati pogoje za njihovo delovanje. Večina jih bo problematiko sistemske ureditve nevladnega sektorja uvrstila v svoje predvolilne programe. To so temeljne ugotovitve odgovorov na anketni vprašalnik, ki ga je vsem političnim strankam poleti poslala Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj. Nanj je odgovorilo enajst slovenskih političnih strank, sedemindvajset pa se jih na anketo sploh ni odzvalo, čeprav v vseh državah razvite demokracije poudarjajo pomen NVO in jih imajo za pomembnega partnerja pri kreiranju politik.

Anketa je del širšega projekta, katerega namen je uvrstitev problematike NVO v strateške razprave o razvojnih priložnostih Slovenije. Glavni cilj ankete je bil, dobiti popolnejšo sliko odnosa političnih strank do NVO v Sloveniji. Na anketo so se odzvale Aktivna Slovenija, Liberalna demokracija Slovenije, Nova demokracija Slovenije, Slovenska demokratska stranka, Slovenska ljudska stranka, Slovenska nacionalna stranka, Stranka ekoloških gibanj Slovenije, Stranka enakopravnih dežel, Stranka mladih Slovenije, Nova Slovenija in Združena lista socialnih demokratov. Popolno poročilo o izvedeni anketi je dostopno na <http://www.dobradruzba.org/vsebina/slo/projekt-5/dokumenti.html>.

83 odstotkov odgovorov strank, ki so odgovorile na vprašalnik, se je strinjalo s trditvijo, da so NVO organizacije, ki spremljajo izvajanje zakonodaje in nadzor nad delovanjem vladnih in političnih institucij in organizacij. 9 odstotkov pa jih meni, da so NVO organizacije, ki ne vedo, kaj pravzaprav hočejo.

91 odstotkov strank se strinja s trditvijo, da bi pogoje za delovanje NVO morala zagotoviti vlada – ob izpolnjevanju minimalnih standardov in pogojev za delovanje NVO, ki bi veljali tako na nacionalni kakor na lokalni ravni. V 45 odstotkih odgovorov stranke hkrati menijo, da bi za to morale poskrbeti NVO same, ker morajo same poskrbeti za svoj obstoj in razvoj.

Stranke so s povprečno oceno 4,27 (od največ 5) ocenile družbeno koristnost NVO. Z enako oceno 4,27 so ocenile vlogo NVO kot izvajalke storitev, ki bi jih pravzaprav morala zagotavljati država. Nobena od anketiranih strank nima formalno urejenega načina rednega sodelovanja z nevladnimi organizacijami, kljub temu pa ima 63,64 odstotkov strank osebo, zadolženo za sodelovanje z NVO.

28 odstotkov odgovorov strank pravi, da se z NVO srečajo le, če srečanje predlaga katera od organizacij. 64 odstotkov odgovorov navaja, da z NVO sodelujejo le prek predstavnikov lokalnih oblasti. Vse stranke so napovedale, da bodo zagotovo ali verjetno teme razvoja nevladnega sektorja v Sloveniji vključile v svoj predvolilni program. Večina med njimi namerava problematiko nevladnega sektorja vključiti v sklope, ki govorijo o transparentnosti delovanja države, o izboljšanju izvajanja zakonodaje in o večji učinkovitosti delovanja javne uprave. V manjši meri pa napovedujejo vključitev nevladnega sektorja v tiste dele predvolilnih programov, ki bodo govorili o demokraciji sodelovanja in o področju zaposlovanja.

Stranke se v 45 odstotkih odgovorov strinjajo s trditvijo, da je nevladni sektor v Sloveniji razmeroma slabo razvit. 18 odstotkov jih meni, da je razvit podobno kakor v drugih državah, ki so v EU vstopile letos. 1,3 je povprečna ocena, ki so jo stranke prisodile trditvi, da obstoječa davčna zakonodaja stimulatивно deluje na kulturo dajanja donacij nevladnim organizacijam. Oceno 4,6 pa so dale trditvi, da bi država morala subvencije postopno povečati samo tistim NVO, ki izkazujejo transparentno porabo teh sredstev.

18 odstotkov strank je mnenja, da je sedanji način sodelovanja NVO v postopkih odločanja in sprejemanja odločitev primeren. 46 odstotkov jih sedanji način ocenjuje kot neprimeren. Na vprašanje, kakšen bi bil po njihovem mnenju primeren način sodelovanja NVO v postopkih odločanja in sprejemanja odločitev, so stranke odgovorile (pet političnih strank na vprašanje ni imelo odgovora):

Aktivna Slovenija: »Celoten proces odločanja bi moral biti na ustrezen način dokumentiran na internetu, kjer bi imele NVO in zainteresirana javnost dostop že v najbolj zgodnjih fazah odločanja, za pomembnejša vprašanja pa bi bili nujni moderirani posveti med odgovornimi predstavniki države in zainteresiranimi NVO ter drugimi predstavniki javnosti.«

LDS: »(...) se zavzema za sprejem posebnega zakona, ki bo urejal participacijo državljanov v postopkih sprejemanja javnih dokumentov (zakonov, podzakonskih aktov) še pred vladno proceduro. S tem zakonom bi uveljavili zakon o dostopu do informacij javnega značaja. Dokumentacija za takšen zakon je že pripravljena.«

Nova demokracija Slovenije: »Sopredlagatelj - razpravljalca - dajalec neobveznega soglasja.« SED: »Bistveno olajšan dostop do referendumске demokracije (švicarski model); pravica do sprejemanja zakonov in razveljavitev zakonov z referendumsko demokracijo; uresničitev 44. člena ustave, ki daje civilni družbi pravico do soupravljanja z javnimi zadevami (že 13 let kasni ustrežna zakonodaja); pravica do sodelovanja in obveščanja v procesih nastajanja zakonodaje in ustavnih sprememb.«

SEG: »V vladnih telesih, državni zbor RS, državni svet, odbori ... bi strokovno usposobljene NVO morale biti aktivno že v začetku vključene v pripravo zakonodaje, odlokov, nacionalnih programov.«

SMS: »Da bi vlada, ministrstva in organi odločanja prosili za mnenje in stališče tudi NVOje ter jih povabili k sodelovanju pri oblikovanju in reševanju vprašanj.«

73 odstotkov strank bi se udeležilo izobraževalnih delavnic s področja človekovih pravic, ki bi jih organizirale NVO, 9 odstotkov pa se takšnih delavnic ne bi udeležilo. Če preseneča realnost, s katero stranke ocenjujejo stanje na področju delovanja NVO, morda ne preseneča čas, v katerem so bile ocene predložene. Šele povolilno delovanje strank bo namreč lahko pokazalo, koliko priložnosti za Slovenijo stranke dejansko vidijo v razvoju nevladnega sektorja. O tem bo govorilo naslednje poročilo, ki bo nastalo na podlagi primerjave predvolilnih napovedi in predvolilnih programov in konkretnega odločanja strank. Poročilo je pripravila Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, kot izvajalka projekta Uvrstitev nevladnega sektorja v razprave o razvojnih priložnosti Slovenije, skupaj s koordinatorji posameznih vsebinskih sklopov. Omenjeni projekt je del triletnega programa Dobra družba, katerega poslanstvo je krepitev nevladnega sektorja v Sloveniji.

Več: Alena Lipavec, vodja programa, programa 01 439 71 00, alena@umanotera.org, www.dobradruzba..org